

VĚZNICE V EVROPĚ: DOMÁCÍ PRÁVNÍ NOVINKY

SRPEN 2022

*Pro odborníky z praxe v celé Evropě může být náročné sledovat vnitrostátní judikaturu, legislativu a vývoj výkonné moci v oblasti vězeňství. V tomto zpravodaji **Evropská síť pro vězeňské spory, si její členové a partneři z celé Evropy** dávají za cíl informovat právníky a organizace občanské společnosti z celé Evropy o nejdůležitějším právním vývoji v oblasti vězeňství. Doufáme, že vám tento zpravodaj umožní lépe porozumět evropským trendům a využít je ve vaší právní praxi. Zpravodaj se zabývá **14 členskými státy Evropské unie a také Ruskem, Moldavskem, Ukrajinou a Gruzii**.*

Uvítáme vaši zpětnou vazbu ohledně toho, jak pro vás tento zpravodaj udělat co nejužitečnějším.

PŘEHLED PRÁVNÍCH NOVINEK VE VĚZEŇSTVÍ V OBDOBÍ LEDEN-BŘEZEN 2022

COVID-19 ■ Přestože byla v **Maďarsku** v březnu 2022 zrušena omezující opatření související s pandemií COVID-19, všechny vězeňské instituce zůstávají nadále zcela uzavřeny, aby se "snížila zdravotní rizika související s pandemií", a omezení týkající se návštěv zůstávají zachována. Vzhledem k vysoké míře proočkování vězňů zrušilo **portugalské** Generální ředitelství vězeňské služby část omezení platných ve vězeňských zařízeních (měření teploty, povinné PCR testy a oddělení během návštěv). V **Polsku** byly na doporučení ředitele Vězeňské služby po zrušení hygienických omezení v souvislosti s pandemií COVID-19 obnoveny rodinné návštěvy ve vězeňských jednotkách.

PODMÍNKY ZADRŽENÍ ■ **Belgická** Ústřední rada pro sledování věznic zveřejnila otevřený dopis soudcům a poslancům, v němž je vyzývá, aby navštívili věznice a seznámili se s životními podmínkami vězňů v přeplněných zařízeních. **Francouzský** parlament vydal nezávaznou zprávu, v níž doporučil upustit od zásady single-cellingu, tj. jeden vězeň na jednu celu. Ve **Francii** dále nařídil Nejvyšší soud Ministerstvu spravedlnosti, aby do jednoho měsíce vykonalo rozsudek z listopadu 2020, v němž shledal podmínky ve věznici v Nové Kaledonii jako nevyhovující. Zemský soud ve Vídni rozhodl, že absence samostatné toaletní kabiny v cele samovazby nepředstavuje porušení práva vězně na respektování lidské důstojnosti. V **Maďarsku** byly novelou zákona o vězeňství vytvořeny zvláštní jednotky pro prvopachatele a starší osoby odsouzené za nedobrovolně spáchané trestné činy s trestní sazbou maximálně pět let, jejichž cílem je napomoci jejich reintegraci.

TREST ■ Ruský Nejvyšší soud označil za nepřiměřený kázeňský trest uložený vězni, který musel v důsledku svého zdravotního stavu být upoutaný na lůžko.

ELEKTRONICKÉ MONITOROVÁNÍ A DOMÁCÍ VĚZENÍ ■ V Rumunsku byl novelou zákona o elektronickém monitorování odložen začátek pilotní fáze nového systému elektronického monitorování. V Rakousku mohou být na základě novely trestního zákoníku osoby odsouzené za teroristický trestný čin po předčasném propuštění z vězení podrobeny elektronickému sledování. V Portugalsku odvolací soud rozhodl, že po ověření, zda je splněna formální podmínka pro uložení trestu domácího vězení, musí příslušný soudce řádně odůvodnit, proč by tato forma výkonu trestu odnětí svobody měla být povolena nebo zamítnuta.

DOŽIVOTNÍ TRESTY ■ Novela ruského trestního zákoníku rozšířila kategorii trestných činů, za které lze uložit doživotní trest odnětí svobody. Portugalský Nejvyšší soud přijal diplomatická ujištění Čínské lidové republiky ohledně maximální délky trestu, který by mohl být stěžovateli uložen v případě vydání, a usoudil, že nelze uložit doživotní trest.

MECHANICKÉ OMEZENÍ ■ Ve Španělsku se necelý rok po zrušení mechanického omezení ve věznicích v Katalánsku opět používají mechanické omezující prostředky.

PŘEPLNĚNOST ■ V Řecku se přeplněnost věznic stala předmětem nedávného výzkumného projektu a byla projednávána na zasedání řeckého parlamentu. Nedávno zveřejněné statistiky o počtu vězňů v Portugalsku pro rok 2021 ukazují, že třetina vězeňských zařízení je přeplněná.

TRESTNÍ A VĚZEŇSKÁ POLITIKA ■ Litevský parlament začal projednávat návrh zákona, jehož cílem je stanovit přiměřenější trestní odpovědnost za méně závažné trestné činy. Ve Francii byl dvěma prezidentskými dekrety zaveden vězeňský zákoník, který upřesňuje právní rámec platný ve věznicích. Ve Francii je dále významná část rozpočtu na vězeňství na rok 2022 určena na výstavbu nových vězeňských zařízení.

OSOBNÍ MAJETEK ■ V Bulharsku byly na příkazy náměstka ministra spravedlnosti stanoveny nové seznamy povoleného osobního majetku ve vyšetřovacích vazbách. Tím se nerozšiřuje seznam povolených položek a zachovávají se předchozí omezení týkající se televizorů. V České republice vstoupila v platnost nová pravidla pro vymáhání dluhů, která negativně ovlivnila úspory vězňů.

VYŠETŘOVACÍ VAZBA ■ V Maďarsku byla novelou trestního zákoníku prodloužena maximální doba trvání vyšetřovací vazby ze čtyř na pět let (ve zvláštních případech na šest let). Na Ukrajině byla novelizací trestního řádu upřesněna pravidla pro vyšetřování trestního případu a ukládání omezujících opatření podezřelému během válečného stavu.

VĚZEŇSKÝ PERSONÁL ■ Státní zastupitelství při Nejvyšším civilním a trestním soudu v Řecku (Areios Pagos) se vyjádřilo k ústavnosti zákona, který přiznává státním zástupcům vykonávajícím dozor nad věznicemi pravomoc provádět předběžné vyšetřování vězeňského personálu pro údajné kázeňské přestupky. Stanovisko potvrzuje důležitou procesní záruku pro vězně.

VÁLEČNÍ ZAJATCI ■ Na **Ukrajně** umožnily novely zákonů zvláštním jednotkám vězeňských zařízení dočasně zadržovat válečné zajatce do doby, než budou odesláni do zajateckých táborů.

SOUKROMÍ ■ Zemský soud v Řeznu (Landgericht) v **Německu** rozhodl, že vězeňský personál může vstoupit do vězeňské cely, když vězeň používá toaletu, pouze v případě, že hrozí bezprostřední nebezpečí, nebo po upozornění a vyčkání přiměřené doby.

PROCESNÍ PRÁVA ■ Ruský Nejvyšší soud upřesnil rozložení důkazního břemene v kompenzačních řízeních týkajících se podmínek zadržení. V Portugalsku nařídilo ministerstvo spravedlnosti generálnímu ředitelství vězeňské služby povinnost systematického hlášení úmrtí ve věznicích justiční policii. Španělský ústavní soud prohlásil, že požadavek účinného vyšetřování v případech špatného zacházení v policejní vazbě se vztahuje i na špatné zacházení ve vězeňské izolaci.

NÁPRAVNÁ OPATŘENÍ ■ V **Belgii** jsou nyní rozhodnutí nezávislé komise o stížnostech vězňů proti rozhodnutím vězeňské správy veřejně dostupná online. V **Belgii** dále Státní rada ve dvou samostatných rozhodnutích upřesnila, jaké „nefinanční odškodnění“ může být přiznáno zadrženým osobám v důsledku zrušení nezákonného, nespravedlivého nebo nepřiměřeného rozhodnutí ředitele věznice. **Moldavská** vláda nedávno zveřejnila údaje o širokém využívání preventivních a kompenzačních nápravných opatření, která byla zavedena v návaznosti na kvazi-pilotní rozsudek týkající se systémové povahy přeplněnosti a nevhodných podmínek ve věznicích v zemi.

PROHLÍDKY ■ V **Maďarsku** rozhodl Krajský odvolací soud v Budapešti ve dvou samostatných případech, že bylo porušeno právo na důstojnost vězňů, kteří byli při převozu do věznice prohledáni.

BEZPEČNOST ■ V **Německu** rozhodl Zemský soud v Řeznu (Landgericht), že v souvislosti s propuštěním z vězení je třeba zvážit bezpečnostní zájmy vězeňské správy a cíl reintegrace vězně.

PODMÍNĚNÉ PROPUŠTĚNÍ ■ V **České republice** se vězni, kteří chtějí požádat o podmíněné propuštění, obracují místo na příslušný soud přímo na ředitele věznice. V **Řecku se na základě** změn trestního zákoníku tresty uložené za trestný čin účasti na zločinném spolčení nijak nepromlčují ani nemění. V **Rakousku** se na základě novely zákona o vězeňství zřizují „konference“, na nichž se rozhoduje o předčasném propuštění vězňů. V **Itálii** schválila Poslanecká sněmovna zákon, kterým se ruší absolutní vyloučení přístupu k podmíněnému a dočasnému propuštění vězňů odsouzených za konkrétní trestné činy. V **Portugalsku** odvolací soud zamítl žádost vězně o podmíněné propuštění, přestože splňoval formální požadavky. V Portugalsku dále odvolací soud upřesnil, jaká kritéria je třeba zohlednit při posuzování vývoje osobnosti vězně. Ruský Ústavní soud rozhodl, že nahrazení trestu odnětí svobody veřejně prospěšnými pracemi nelze odmítnout pouze na základě věku odsouzeného, a označil za diskriminační právní ustanovení, které z této možnosti vylučuje určitou kategorii odsouzených starších 60 let. Ve Španělsku se v pokynu ministerstva vnitra uvádí, že pouhá existence nezrušených závažných nebo velmi závažných kázeňských trestů v kázeňském spise vězně již není objektivním důvodem pro odepření opuštění věznice. Na Ukrajině byl novelou trestního zákoníku zaveden postup nahrazení trestu odnětí svobody vojenskou službou.

MUČENÍ A ŠPATNÉ ZACHÁZENÍ ■ V **Maďarsku** rozhodl odvolací krajský soud o případu vězně trpícího psychickými problémy, kterého vězeňský personál surově udeřil poté, co vyhrožoval sebeпоškozováním. **Ve** Státní dumě, dolní komoře ruského federálního parlamentu, prošly prvním čtením změny trestního zákoníku, **které** mění vnitrostátní definici mučení.

PŘEMÍSTĚNÍ ■ V **Rakousku** rozhodl Vrchní zemský soud ve Vídni, že vězeňská správa jednala v souladu se zákonem, když zamítla žádost vězně o přemístění do vězeňského zařízení blíže jeho rodině s odůvodněním, že toto zařízení má vysokou obsazenost.

NÁVŠTĚVY A KONTAKT S VENKOVNÍM SVĚTEM ■ V **Bulharsku** byla novelou zákona o výkonu trestu a vazbě zavedena možnost doprovodu zadržené osoby na důležité události související s jejím soukromým a rodinným životem. V **Litvě** byl novelizací zákona o výkonu trestu zvýšen počet návštěv povolených pro všechny tři kategorie odsouzených (v běžném, mírném a přísném režimu). V **Polsku přijal** ředitel Vězeňské služby v únoru 2022 opatření ke sjednocení výkladu časového limitu pro používání telefonu vězni bez ohledu na počet hovorů uskutečněných během tohoto limitu. V **Německu** Zemský soud v Augsburgu upřesnil podmínky, za kterých může vězeňská správa zadržet dopis zaslaný vězněm a napsaný v cizím jazyce, a zdůraznil, že pouhá skutečnost, že vězni mají ze zákona povinnost učit se německy a začlenit se do německé společnosti, nestačí k tomu, aby bylo použití cizího jazyka považováno za neoprávněné.

PRÁCE ■ V **Litvě** se novely zákoníku o výkonu trestu a zákona o výkonu vazby zaměřují na podporu vězňů, kteří chtějí zahájit samostatnou výdělečnou **činnost**.

PŘEČTĚTE SI CELÉ VYDÁNÍ NA NAŠICH WEBOVÝCH STRÁNKÁCH >>

Zvláštní poděkování patří našim [členům a přidruženým partnerům](#) za společnou přípravu tohoto zpravodaje!

**EUROPEAN
PRISON
LITIGATION
NETWORK**

www.prisonlitigation.org

21ter rue Voltaire

75011 Paříž

Francie

contact@prisonlitigation.org

Tento zpravodaj je financován Evropskou unií, UNAIDS a Fondem Roberta Carra. Vyjádřené názory a stanoviska jsou však pouze názory a stanoviska autorů a nemusí nutně odrážet názory a stanoviska Evropské unie, Evropské komise, UNAIDS nebo Fondu Roberta Carra. Evropská unie, Evropská komise, UNAIDS ani Fond Roberta Carra za ně nemohou nést odpovědnost.

